

Reguleringsmyndigheten for Energi (RME)
rme@nve.no

Vår referanse	Dok nr 10784901
Deres referanse	202210875
Saksbehandler	Kjersti Vøllestad Kjersti.vollestad@elvia.no
Sted og dato	Oslo, 27.09.2022

Elvias innspill til forslag om endringer i modell for kostnadsnorm. Korrigerings for rammevilkår

Overordnet sett tror Elvia at RME har fått med seg mye av det som bør korrigeres for i rammevilkårskorrigerings, men ikke alt ved de sammensatte variablene er helt intuitivt og fremtidsrettet.

En stor kostnadsdriver for oss er å bygge nett i sentrumsområder. Dette er ikke hensyntatt i tilstrekkelig grad i dagens korrigerings. RME må jobbe videre med det.

Vi viser til RME-høringsdokument 3/2022, Forslag om endringer i modell for kostnadsnorm. Korrigerings for rammevilkår. I dokumentet beskriver RME sitt forslag til ny tilnærming for å korrigerings for rammevilkår i inntektsreguleringen. RME hevder at endringene vil gi en bedre korreksjon for rammevilkår fordi datagrunnlaget og variablene er oppdatert, og fordi sammenhengene er testet på nytt. Elvia tror også forslaget er bedre enn dagens korreksjon for rammevilkår, men vi er stadig usikre på om alle relevante rammevilkår blir fanget opp. Forslaget innebærer i hovedsak en endring av eksisterende rammevilkår i modellen, og det foreslås lite nytt. Vi er også usikre på om endringen i rammevilkårsvariablene som gjøres i dag vil stå seg dersom nye oppgavevariabler vil inkluderes i trinn 1 på et senere tidspunkt.

RMEs metodevalg er i hovedsak gode, men intensjonen bak de sammensatte variablene burde vært beskrevet bedre

Maksimumsgrense for rammevilkårskorrigerings

Det er viktig å innføre en maksimumsgrense for rammevilkårskorrigerings for å gi kostnadsnormmodellen legitimitet. Elvia mener en slik maksimumsgrense på 40 prosent høres rimelig ut. Forslaget henger godt sammen med tidligere vurderinger av SNF, som sier at rammevilkår skal telle maksimum 40 prosent av kostnadsnormen.

Kombinasjoner av variabler

Det er vanskelig å forstå forskjellen på kombinasjonsvariabler og variabler fra faktoranalyse. Slik vi forstår RME, kan variabler som inngår i en faktoranalyse opptre på ulike steder i nettet til ulik tid, mens i kombinasjonsvariabler må forholdene opptre på samme sted eller på samme tid. Elvia er usikre på hva faktoranalysene egentlig forklarer, når de i sin ytterste konsekvens kun er satt sammen av variabler som korrelerer. Det er, så vidt vi forstår, ikke sjekket for kausalitet mellom disse forholdene. Selv om noe korrelerer, betyr det ikke at de er avhengige av hverandre eller har innvirkning på hverandre. Korrelasjon kan brukes til

hypoteser om hva som kan henge sammen, men gir ikke svaret. Vi kunne ønsket oss en bedre beskrivelse av hva variablene som kommer ut av faktoranalysen faktisk forklarer.

Nettanlegg som benyttes i beregningen

RME har valgt å benytte variabler som er basert på beliggenheten til både luftledninger og kabler til å beregne rammevilkårsvariablene. Elvia tror det er en god tilnærming, da både kabler og luftlinjer inngår i kostnadsgrunnlaget i trinn 1.

Vi forstår at RME velger å ikke inkludere lavspentnettet i denne omgang, men vi forventer at det jobbes videre med å inkludere lavspentnett senere, både i trinn 1 og 2.

Det burde vært fokusert mer på forståelighet og forklaringskraft framfor statistiske sammenhenger i utformingen av variablene

RME har testet mange variabler av ulik art, og gjort et grundig arbeid. Vi kommenterer kun de variablene der vi setter spørsmål ved forutsetningene eller korrelasjonene.

Sentrum og vekstområder

I høringsdokumentet skriver RME om sentrum og vekstområde som om det er det samme. Elvia ønsker å påpeke at tettbygde områder ofte er vekstområder, men mange vekstområder kan være lite tettbygde i dag. Et vekstområde kan for eksempel være et område det satses mye på for fremtiden, der det bygges sykehus, jernbane og mange nye boliger på samme tid.

Rettighetsarbeid, dispensasjoner fra plan- og bygningsloven, grunneiertyllatelser og erstatningsnivåer er blant det som kan nevnes som gjør at det er mer ressurskrevende å gjennomføre prosjekter i storbyer enn ellers i landet. Jordkabelandel var den ene variabelen i rammevilkårskorrigeringen som hadde sentralitet/byområde i seg. Variabelen var ikke perfekt, men den reflekterte noen av de utfordringene vi ser ved sentralitetsproblematikken. Vi opplever at krav fra kommuner, eller etablert praksis i et område, styrer hvorvidt vi skal legge kabel eller ikke. Særlig i tettbygde områder har vi i praksis ikke noe valg om vi skal grave ned linja eller sette opp luftspenn. Nå foreslår RME å fjerne andel høyspent jordkabel som en egen variabel. Vi har tidligere foreslått å vekte jordkabelandelen etter hva slags område den ligger i. Det framgår ikke om dette er noe RME har vurdert. Vi forventer at RME jobber videre med å se på variabler som hensyntar både sentrumsproblematikk og vekst, da også flere selskap har påpekt at dette er kostnadskrevende. Alt tyder på at slik problematikk bare forsterkes med tiden.

Innmating fra produksjon i lokalt distribusjonsnett

Det er helt naturlig at innmating fra produksjon i dag er svært korrelert med helning, snø på trær og løvskog. Historisk har innmating fra produksjon i distribusjonsnettet vært fra elvekraftverk. Framover vil det mates inn mer og mer lokal produksjon fra andre steder i nettet, ettersom plusskunder og batterier blir mer vanlig. Bare i vårt område økte antallet prosumenter med 50 % fra desember 2021 til september 2022. Det betyr mest sannsynlig at korrelasjonen mellom helning og distribuert produksjon vil reduseres gradvis. Vi forventer at RME følger med og vurderer dette forholdet på nytt om noen år. Det er ikke sikkert det er like naturlig å ha en variabel for distribuert produksjon i en faktorvariabel som "Løvfall" senere. I et slikt perspektiv er det også relevant å vurdere om tidsseriene for rammevilkårsvariablene er for bakoverskuende.

Vind

Elvia finner det litt rart at ingen av vindvariablene som er testet korrelerer med kystforhold. Rent logisk bør vind og kystnærhet henge sammen. Vi stiller spørsmål til om RME har testet gode nok varianter av vindvariabelen. Vi finner det også litt spesielt at vind ikke korrelerer med kyst, men samtidig inkluderes en vindvariabel i faktorvariabelen som skal fange opp kystforhold.

Sammensatte variabler

Elvia er noe bekymret for at RMEs arbeid er for dypt inn i teorien og statistikken, og at det iblant blir glemt å løfte blikket og stille spørsmål ved hvordan variablene som konstrueres henger sammen med det virkelige liv. Ønsket om å få med flest mulig variabler må ikke overskygge forståeligheten eller forklaringskraften i de sammensatte variablene.

Faktoren "Løvfall"

Denne faktorvariabelen inneholder fire variabler, innmating av produksjon i lokalt distribusjonsnett, helning, snø som klistrer seg til trær og andel nett gjennom løvskog med høy og særs høy bonitet. "Løvfall" gir mening intuitivt, da alle de fire variablene som inngår stort sett opptrer på samme geografiske sted. Vi opplever det som en styrke for denne faktoren. Så er det nok slik at innmating fra produksjon i lokalt distribusjonsnett over tid ikke lenger vil være så tett forbundet med småkraftverk, da utviklingen går mot mer sol på tak og batterier.

Faktoren "Kyst"

Denne faktorvariabelen inneholder fire variabler, andel nett langs kysten, andel nett i saltutsatte områder, andel nett i vann og skog med vind fra uvanlige retninger. De tre første variablene som inngår i "Kyst" har åpenbart med kystnærhet å gjøre, men den fjerde, som egentlig er en skogvariabel er litt vanskeligere å forstå relevansen til? Det kan være at skog med vind fra uvanlige retninger korrelerer med de tre andre variablene i denne faktoren, men vi stiller spørsmål ved om den forklarer kystnærhet. RME skrev i høringsdokumentet at ingen av vindvariablene korrelerte med kyst. Hva er da årsaken til at denne variabelen inngår i en faktorvariabel for kyst?

Faktoren "Frost"

Denne faktorvariabelen inneholder også fire variabler, snødybde, frosttimer, snøfokk og vind i 99. prosentil. De tre første variablene gir intuitivt mening i en faktorvariabel som skal beskrive frostforhold. Det er også beskrevet i kapitlet om vind at vind er noe korrelert med snø og kulde. Akkurat hvorfor det er vind i 99. persentil som er inkludert, er ikke så godt beskrevet, og heller ikke hvorfor denne beskriver forhold rundt frost bedre enn andre vindvariabler.

Det fremstår rimelig å fjerne trinn 2 i regionalt distribusjonsnett

RME foreslår å fjerne trinn 2 i kostnadsnormmodellen i regionalt distribusjonsnett. Så lenge DEA-analysen i regionalt distribusjonsnett inneholder såpass få selskap, hvorav enda færre får være med og definere fronten, blir det vanskelig å ha rammevilkårsvariabler som er stabile over tid. Investeringene i regionalt distribusjonsnett skjer mye mer sprangvis enn i det lokale distribusjonsnettet, og bare slike "sjokk" hos noen selskap kan forstyrre trinn 2-korreksjonen. Det er ikke intensjonen med trinn 2 at korreksjonen skal variere mye fra år til år. Vi så også at en fusjon mellom to selskap førte til at trinn 2 ikke lenger var signifikant. Vi tror RME gjør lurt i å fjerne trinn 2 i regionalt distribusjonsnett.

Rammevilkårskorrigeringen i lokalt distribusjonsnett må være et kontinuerlig arbeid som stadig søker forbedring

Metodevalgene som er gjort av RME virker rimelige, særlig å bruke både kabler og linjer for å beskrive nettets beliggenhet. RME kunne med fordel beskrevet intensjonen bak de sammensatte variablene bedre, og forklart tydeligere hvorfor akkurat de variablene er valgt i hver faktor. I dag fremstår det som valg basert på statistisk signifikans fremfor reelle, praktiske sammenhenger.

Mange variabler er lagt til side i dette arbeidet, enten fordi de ikke fremstår som statistisk signifikante, eller fordi signifikansen har motsatt fortegn. Elvia forventer at kostnadsdrivere som er spilt inn av selskapene ikke legges bort fullstendig på grunn av dagens resultater. Vi lever i stadig endring, der mye skjer raskt. Det er derfor helt nødvendig at RME jobber kontinuerlig med rammevilkårskorrigeringen og stadig søker forbedring.

Med vennlig hilsen

Lisbeth Vingås
Avdelingsdirektør Rammevilkår

Dokumentet sendes ut uten underskrift. Dokumentet er godkjent i henhold til interne rutiner